

Styrprinciper för finansiell hantering

Antagen av: Kommunfullmäktige

Datum för antagande: 2022-05-30, KF § 82

Diarienummer: 21/KS660



Götene kommun

Innehåll

| | |
|---|----|
| Styrprinciper för finansiell hantering | 1 |
| Innehåll | 2 |
| 1 Inledning | 5 |
| 1.1 Övergripande mål för finansiell hantering | 5 |
| 1.2 Samordning av den finansiella hanteringen..... | 5 |
| 2 Organisation och ansvarsfördelning | 6 |
| 2.1 Kommunfullmäktige..... | 6 |
| 2.2 Kommunstyrelsen | 6 |
| 2.3 Kommunen..... | 6 |
| 2.4 Majoritetsägda bolag..... | 7 |
| 2.5 Delegationsordning | 7 |
| 3 Risker i den finansiella hanteringen..... | 8 |
| 3.1 Riskhantering..... | 8 |
| 3.1.1 Motpartsrisk | 8 |
| 3.1.2 Finansieringsrisk | 8 |
| 3.1.3 Valutarisk..... | 8 |
| 3.1.4 Ränterisk..... | 9 |
| 3.1.5 Aktiekursrisk | 9 |
| 3.1.6 Likviditetsrisk..... | 9 |
| 3.1.7 Kreditrisk..... | 9 |
| 3.2 Transparens..... | 10 |
| 4 Koncernkonto | 11 |
| 4.1 Kommunen..... | 11 |
| 4.2 Majoritetsägda bolag..... | 11 |
| 5 Likviditet..... | 12 |
| 5.1 Kommunen..... | 12 |
| 6 Upplåning | 13 |
| 6.1 Skuldportfölj | 13 |
| 6.1.1 Räntebindningstid | 13 |
| 6.1.2 Kreditförfall..... | 13 |
| 6.2 Tillåtna finansiella instrument | 14 |
| 6.3 Låneram/Borgensram | 14 |
| 6.3.1 Kommunen | 14 |
| 6.3.2 Majoritetsägda bolag..... | 14 |
| 6.3.3 Riktade lån..... | 14 |

| | | |
|-------|--|----|
| 6.4 | Checkkredit..... | 15 |
| 6.4.1 | Checkkreditens storlek..... | 15 |
| 6.4.2 | Majoritetsägda bolag..... | 15 |
| 6.4.3 | Limitavgift och räntekostnad..... | 15 |
| 7 | Utlåning | 16 |
| 7.1 | Externt skuldebrev | 16 |
| 8 | Upphandling | 17 |
| 9 | Styrning och rapportering | 18 |
| 9.1 | Kommunen..... | 18 |
| 9.2 | Majoritetsägda bolag..... | 18 |
| 9.3 | Rapport till kommunstyrelsen | 18 |
| 10 | Finansiell leasing..... | 19 |
| 10.1 | Kommunen..... | 19 |
| 10.2 | Majoritetsägda bolag..... | 19 |
| 11 | Generella regler för kapitalförvaltning..... | 20 |
| 11.1 | Hållbarhet i förvaltning..... | 20 |
| 11.2 | Tillåtna ägandeformer | 20 |
| 11.3 | Uppföljning och rapportering | 21 |
| 12 | Likviditetsförvaltning | 22 |
| 12.1 | Bakgrund..... | 22 |
| 12.2 | Mål..... | 22 |
| 12.3 | Strategi och riskhantering..... | 22 |
| 12.4 | Tillåtna tillgångsslag..... | 22 |
| 13 | Överlikviditetsförvaltning..... | 24 |
| 13.1 | 13.1 Bakgrund..... | 24 |
| 13.2 | Mål..... | 24 |
| 13.3 | Strategi och riskhantering..... | 24 |
| 13.4 | Tillåtna tillgångsslag..... | 24 |
| 13.5 | Limiter för tillgångsslag..... | 25 |
| 14 | Pensionsmedelsförvaltning..... | 26 |
| 14.1 | Bakgrund..... | 26 |
| 14.2 | Mål..... | 26 |
| 14.3 | Strategi och riskhantering..... | 26 |
| 14.4 | Tillåtna tillgångsslag..... | 27 |
| 14.5 | Limiter för tillgångsslag..... | 27 |
| 15 | Donationsmedelsförvaltning | 28 |
| 15.1 | Bakgrund..... | 28 |

| | | |
|------|---------------------------------|----|
| 15.2 | Mål..... | 28 |
| 15.3 | Strategi och riskhantering..... | 28 |
| 15.4 | Tillåtna tillgångsslag..... | 28 |
| 15.5 | Limiter för tillgångsslag..... | 29 |

1 Inledning

Dessa riktlinjer syftar till att lägga fast mål och riktlinjer för den finansiella hanteringen för Götene kommun och dess majoritetsägda bolag, nedan betecknat ”kommunkoncernen”. Med finansiella hanteringen avses upplåning, utlåning, kommunal borgen, likviditetshantering, medelsplaceringar och finansiell riskhantering.

1.1 Övergripande mål för finansiell hantering

Målet för den finansiella hanteringen inom kommunkoncernen är att uppnå lägsta möjliga kostnader med beaktande av de risker och regler för riskbegränsning som anges i dessa riktlinjer.

All upplåning till kommunkoncernen ska ske av kommunen och respektive bolag. Den finansiella hanteringen ska präglas av en helhetssyn som inkluderar verksamhet som bedrivs både inom kommunen och de majoritetsägda bolagen.

Kommunkoncernens finansiella hantering ska drivas så att den medverkar till att säkerställa betalningsförmågan på kort och lång sikt.

Den finansiella hanteringen ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Den finansiella hanteringen ska medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunkoncernen blir effektiv.

Av kommunallagen (11 kap §2-4) framgår att kommuner skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Kommunfullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Policyn fungerar även som en vägledning för förvaltning av donationsstiftelsernas medel som Kommunstyrelsen ansvarar för.

1.2 Samordning av den finansiella hanteringen

Genom dessa riktlinjer skapas en helhetssyn för den finansiella hanteringen som gäller hela kommunkoncernen. Genom att sprida ut lånen i respektive skuldportfölj över tiden fördelas ränte- och kreditriskerna.

Samordningen mellan kommunen och de majoritetsägda bolagen regleras genom dessa riktlinjer och i ägardirektiv till bolagen.

2 Organisation och ansvarsfördelning

För kommunkoncernen ska nedanstående ansvarsfördelning gälla för den finansiella hanteringen.

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

- om styrprinciper för finansiell hantering
- om kommunens låneram (exkl checkkredit)
- om kommunens nyupplåning under nästkommande budgetår
- om checkkreditens totala maximala storlek
- om bolagens låneram/borgensram (exkl checkkredit)
- om bolagens maximala checkkredit
- om borgensåtagande
- om modell för beräkning av marknadsmässiga borgensavgifter
- om finansiella mål
- om grunder och principer för styrning av Götene kommuns bolag

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

- verkställer kommunfullmäktiges beslut
- ansvarar att dessa riktlinjer innehåller instruktioner för den finansiella hanteringen avseende placering, finansiering och marknadsrisker samt förvaltning av andra organisationers medel (t ex stiftelse/donationsmedel)

2.3 Kommunen

Under kommunstyrelsen ansvarar ekonomienheten för genomförandet av den finansiella verksamheten på det sätt och inom de ramar som kommunstyrelsens beslutar. All upplåning/utlåning för kommunen ska ske genom ekonomienheten.

Ekonomienheten medverkar genom samordningen till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning för hela kommunkoncernen blir effektiv och att riskerna minskas. Ekonomienheten upphandlar lån till kommunen samt hanterar penningplaceringar mm i enlighet med detta dokument.

Ekonomienheten ska samordna lån som de majoritetsägda bolagen tar upp för att säkerställa att samtliga riktlinjer följs både utifrån ett bolags- och kommunkoncernperspektiv.

Ekonomienheten ska årligen ta fram marknadsmässiga borgensavgifter utifrån beslutad modell.

2.4 Majoritetsägda bolag

Samtliga majoritetsägda bolag ska godkänna dessa riktlinjer för finansiell hantering. Riktlinjerna ska antas av respektive bolagsstämma. Angående respektive styrelses ansvar för bolagets finansiella verksamhet och risker hänvisas till aktiebolagslagen (ABL).

Respektive kommunalt bolag ansvarar för sin likviditetsplanering samt att i god tid meddela kommunen om sitt upplåningsbehov och om överlikviditet under en längre tid föreligger.

Respektive bolag ska involvera ekonomienheten vid varje upplåningstillfälle.

Respektive bolag ansvarar för att dess konton inkl ev checkkrediter inte överskrider (internlimit).

2.5 Delegationsordning

Enligt gällande delegationsordning inom kommunen är visst ansvar och vissa befogenheter delegerade till angivna tjänstemän. Det finansiella beslutsfattande som regleras i delegationsordningen ska alltid ske inom de fastställda finansiella riktlinjernas ram.

3 Risker i den finansiella hanteringen

All form av finansiell hantering är förknippad med ett visst risktagande. Genom en god finansförvaltning skapas möjligheter till en effektiv hantering av risker där hänsyn tas till den kostnad riskhanteringen medför.

Vid en effektiv kapitalförvaltningen erhålls en ökad förväntad avkastning genom en höjd risknivå, och en lägre risk erhålls på bekostnad av en lägre förväntad avkastning.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive förvaltning genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar policyn limiter för ett antal specifika finansiella risker enligt nedan.

3.1 Riskhantering

3.1.1 Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär att motpart inte fullgör sina förpliktelser. Vid val av motparter vid finansiering är det viktigt att säkerställa att valda motparter är långsiktiga och kan erbjuda de finansieringsvolymerna och produkter som efterfrågas men också att de kan erbjuda refinansiering i samband med att lån som förfaller till betalning skall omsättas.

3.1.2 Finansieringsrisk

Finansieringsrisken består i att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning. Detta är en risk som dels har att göra med kommunkoncernens kreditvärdighet, dels med det allmänna kreditläget samt tillgång och efterfrågan på likvida medel i marknaden. Finansieringsrisk begränsas genom likviditetsplanering, avtalade kreditlöften (ex checkkredit) och spridning av löptider för lån.

3.1.3 Valutarisk

Kommunen och dess majoritetsägda bolag ska inte ta några valutarisker vid nyupplåning. Endast upplåning i svensk valuta får förekomma.

Avseende placeringsportföljer anger valutarisken portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor.

Utgångspunkten vid förvaltning av kommunens placeringsportföljer är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.

- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

3.1.4 Ränterisk

Ränterisk innebär att det allmänna ränteläget kan påverka räntekostnader i skuldportföljerna i negativ riktning. Denna begränsas genom spridning av räntebindningstider.

Inom placeringarna innebär ränterisken att marknadsvärdet på räntebärande värdepapper faller när det allmänna ränteläget stiger, och omvänt. Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan. Ränterisken hanteras genom portföljens duration (vägt genomsnitt av portföljens räntebärande tillgångars återstående löptid, angivet i antal år) och som beskriver hur känslig en tillgång är för ränteförändringar.

3.1.5 Aktiekursrisk

Aktiekursrisk innebär risken att aktiekurser utvecklas på ett, för portföljens värde, ofördelaktigt sätt. Aktiekursrisken minskas med hjälp av spridning på flera olika geografiska marknader.

3.1.6 Likviditetsrisk

Likviditetsrisken avser risken att ett innehav inte går att avyttra. Risken hanteras genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter, samt genom att handeln med icke börsnoterade värdepapper begränsas.

3.1.7 Kreditrisk

Kreditrisk i kapitalförvaltningen berör ränteplaceringar och definieras som risken för värdeförlust på grund av att en motpart (till exempel bank, kommun, företag) inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera denna risk ska placeringarna fördelas mellan olika emittenter (utgivare).

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar i första hand göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning.

3.2 Transparens

Kommunens investeringar ska vara transparenta, vilket innebär att det ska vara tydligt mot vilket underliggande tillgångsslag investeringen är exponerad, samt att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att mäta den faktiska riskexponeringens storlek.

4 Koncernkonto

För att uppnå en effektiv penninghantering ska, som normal fall, samtliga saldon och likvidströmmar hos kommunkoncernen vara samordnade i ett räntebärande koncernkonto. Härigenom kan kommunkoncernens ut- och ingående betalningsströmmar kvittas mot varandra.

4.1 Kommunen

Undantag från ovanstående regel gäller i följande fall:

- vid hantering av externa medel, såsom till exempel donationsmedel
- vid externt finansierade projekt

Utöver dessa undantag får inte andra konton öppnas utan kommunstyrelsens tillstånd.

4.2 Majoritetsägda bolag

Majoritetsägda bolag får inte utan kommunstyrelsens tillstånd öppna andra konton.

5 Likviditet

För att uppnå tillfredställande betalningsberedskap ska likviditetsplanering ske. Vid tillfällig överskottslikviditet kan kortare placeringar göras, se avsnittet om Likviditetsförvaltning.

5.1 Kommunen

För kommunen gäller att likviditetsplaneringen ska

- ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt
 - vara underlag för beslut om placering av likvida medel samt upplåning
- Likviditetsplaner ska uppdateras på de tider som ekonomienheten bestämmer. Härutöver rapporteras utan uppmaning större förväntade avvikelser i penningflödet.

6 Upplåning

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar och för att trygga kommunkoncernen kortfristiga betalningsberedskap.

Upplåningen ska ske till lägsta möjliga kostnad, till betryggande säkerhet och utan spekulativa inslag. Vid upplåning ska inte tas några valutarisker, utan upplåning får endast ske i svensk valuta.

Samtliga majoritetsägda bolag ansvarar för

- att i god tid informera kommunen om utökat lånebehov, för att möjliggöra beslut om utökad kommunal borgensram
- att tillse att utökningen av lånenivån sker inom de av kommunfullmäktige fastställda låneramarna (med hänsyn taget till bolagets ev tilldelade checkkredit)

6.1 Skuldportfölj

Genom att sprida ut lånen i skuldportföljen över tiden fördelas ränteriskerna. Refinansieringsrisken blir mindre genom att sprida låneportföljens och nyupplåningens förfallotider över tiden.

Eventuella avvikelser från nedan angivna riktlinjer för räntebindning och kreditförfall rapporteras till kommunstyrelsen i samband med årsbokslut. Om en längre överlikviditet uppstår, så att inlösen av lån blir aktuellt, kan avvikelser från nedan intervall uppstå. Så snart nyupplåning blir aktuellt, ska samtliga riktlinjer åter beaktas för att minska den uppkomna avvikelserna.

6.1.1 Räntebindningstid

För att begränsa ränteriskerna ska följande riktlinjer följas:

- Högst 40% av ränteförfallen får ske inom 12 månader.
- Tillåtet intervall för genomsnittlig räntebindning är 1,5-4,0 år.
- Ränteförfallen ska spridas jämnt över tid.
- Derivatinstrument i form av ränteswappar får endast användas till att hantera finansiella risker i underliggande upplåning.
- All användning av derivatinstrument förutsätter att berörd personal har god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker samt har administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer.

6.1.2 Kreditförfall

För att begränsa finansieringsrisken ska följande riktlinjer följas:

- Högst 40% av totala upplåningsvolym får förfalla inom 12 månader.
- Tillåten intervall för genomsnittlig kapitalbindning är 1,5-4,0 år.
- Kapitalförfallen ska spridas jämnt över tid.

6.2 Tillåtna finansiella instrument

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansiering.

Olika försäkringsinstrument, såsom derivat, får ej användas för att ändra räntebindningstiderna.

6.3 Låneram/Borgensram

Beslutad låneram alternativt borgensram ska ses som ett lånetak för kommunen samt för respektive majoritetsägt bolag. När kommunen tecknar borgen ska en borgensavgift debiteras på utlånad volym. Kommunen ska använda en objektiv modell för beräkning av marknadsmässiga borgensavgifter som syftar till att säkerställa att ingen konkurrenssnedvridning enligt EUs statsstödsregler förekommer.

6.3.1 Kommunen

Kommunfullmäktige beslutar om kommunens låneram. I låneramen exkluderas checkkredit. Den av kommunfullmäktige fastställda låneramen gäller fram till dess att nytt beslut fattas.

Senast i december året innan ska kommunfullmäktige fatta beslut om storleken av kommunens långfristiga nyupplåning som ska gälla för nästkommande år. Checkkreditsnivån regleras inte i detta beslut.

På delegation från kommunstyrelsen fattar ekonomichefen beslut samt väljer långgivare samt när i tiden transaktionen ska genomföras och löptid.

6.3.2 Majoritetsägda bolag

Upplåning för majoritetsägda bolag sker genom respektive bolag. Kommunfullmäktige fattar beslut om respektive bolags låneram alternativt borgensram. I låneramen exkluderas eventuell checkkredit. Den av kommunfullmäktige fastställda låneramen alternativt borgensram för respektive bolag gäller fram till dess att nytt beslut fattas. Låneram alternativt borgensram är att ses som ett lånetak för respektive bolag.

6.3.3 Riktade lån

Kommunen kan i vissa fall fatta beslut om riktade lån, exempelvis för objekt där kommunen vidarefakturerar ränta till annan extern part. För dessa objekt ska

särskilt beslut fattas av kommunfullmäktige, varmed detta belopp inte ingår in i kommunens låneram.

6.4 Checkkredit

Checkkredit kan bland annat nyttjas

- för att stärka den kortsiktiga betalningsberedskapen
- för att på ett effektivare sätt samordna upplåningen, så att större volymer upphandlas vid ett tillfälle
- för att synkronisera kommunens/bolagens utgifter som ska täckas av motsvarande inkomster
- vid tillfälliga toppar ex vid den årliga pensionsutbetalningen av individuella delen samt interkommunala ersättningar

6.4.1 Checkkreditens storlek

Kommunfullmäktige beslutar om checkkreditens maximala storlek. Denna nivå gäller fram till dess att kommunfullmäktige fattar nytt beslut.

6.4.2 Majoritetsägda bolag

Kommunfullmäktige beslutar om respektive bolags maximala checkkredit. Den maximala nivån gäller fram till dess att kommunfullmäktige fattar nytt beslut.

Kommunens ekonomichef kan därefter fördela checkkrediter till bolagen inom respektive bolags maximala checkkreditsnivå samt vid behov omfördela checkkrediter.

6.4.3 Limitavgift och räntekostnad

Respektive bolag betalar en limitavgift, för sin andel av checkkrediten, dvs efter tilldelad checkkreditsvolym, samt ränta vid utnyttjande av checkkrediten.

7 Utlåning

För utlåning till annan part krävs särskilt beslut i kommunfullmäktige, det kan t ex gälla utlåning till staten avseende större regionala och nationella investeringsåtgärder.

7.1 Externt skuldebrev

Med externt skuldebrev avses skuldebrev till andra låntagare än kommunen och kommunens majoritetsägda bolag.

Externa skuldebrev upprättas efter beslut i kommunfullmäktige. Av beslutet ska framgå: villkorsperiod, räntevillkor, amortering och slutbetalning.

8 Upphandling

Vid upptagande av lån av kommunkoncernen ska anbud inforas på affärsmässiga grunder. Anbudsfrågan bör ske hos minst två kreditinstitut.

9 Styrning och rapportering

9.1 Kommunen

Ekonomienheten

- ansvarar för och hanterar kommunens likviditetsplanering
- att i samband med budget ta fram en finansieringsbudget som visar hur kommunen finansiera sin verksamhet och sina investeringar
- ska fortlöpande i god tid informera kommunen om alla finansiella behov såsom upplåningsbehov
- månatlig uppföljning av skuldportföljerna och samtliga riktlinjer

9.2 Majoritetsägda bolag

Bolagen

- ska fortlöpande i god tid informera kommunen om alla finansiella behov såsom upplåningsbehov

9.3 Rapport till kommunstyrelsen

I samband med årsbokslut ska redovisning ske till kommunstyrelsen av kommunens respektive varje majoritetsägt bolag om placering och låneportföljens sammansättning samt dess räntebindningstider och kreditförfall med eventuella avvikelser.

10 Finansiell leasing¹

10.1 Kommunen

Finansiell leasing är att jämställa med en investering i kommunen.

Det innebär

- att samma beloppsnivå gäller här som för investering samt en varaktig livslängd på minst 3 år²
- att särskilt beslut om finansiell leasing krävs från kommunfullmäktige

Beslut om finansiell leasing ska ske på motsvarande sätt som för en annan investering i kommunen.

10.2 Majoritetsägda bolag

Bolagen beslutar om sin hantering av finansiell leasing efter samråd med ekonomienheten.

¹ Leasing kan antingen vara operationell leasing eller finansiell leasing. Avgörande för klassificeringen som finansiell leasing är i huvudsak vilken omfattning de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägandet av det aktuella leasingobjektet enligt en helhetsbedömning finns hos leasinggivaren eller hos leasingtagaren. Om riskerna och fördelarna av avtalet i huvudsak finns hos leasingtagaren är det att betrakta som ett finansiellt leasingavtal för denna. Redovisningen vid ett sådant avtal kan i så fall liknas vid en lånefinansierad investering av en tillgång.

² I annat fall är det att betrakta som operationell leasing.

11 Generella regler för kapitalförvaltning

11.1 Hållbarhet i förvaltning

För samtliga av kommunens placeringar gäller att förvaltningen ska ske med etisk hänsyn – för en ekonomisk, ekologisk och social långsiktig hållbar kommun – ur ett globalt perspektiv.

Kommunen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, vilka finns formulerade i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning.

Placeringar medges ej direkt i företag som har produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi, kommersiell spelverksamhet eller tobaks- och alkoholvaror som en väsentlig del av verksamheten. Vidare medges inte placeringar i företag som till en väsentlig del av verksamheten utvinner fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering. Vidare medges ej placeringar i direkt i företag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella normer och konventioner. Kommunens ställning medför vidare ett ansvar att verka för god etik. De etiska principer som följs ska vara representativa för de flestas uppfattning. Kommunen definierar god etik som avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder samt demokratiska principer. Kommunen ska ej direktinvestera i bolag som upprepat eller medvetet bryter mot något av dessa kriterier.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen ska kommunen även använda sig av så kallade positiv screening som innebär att placeraren aktivt väljer innehav istället för att välja bort. Kommunen ska sträva efter att göra placeringar i bolag som bidrar till att lösa klimatutmaningarna eller som främjar omställningens till ett hållbart samhälle. Dessa investeringar kan göras inom ramen för riktlinjerna ovan men i de fall det rör sig om investeringar i påverkansfonder tillåts placeringarna avvika från dessa. Detta förutsätter dock att fonden är en uttalad påverkansfond som placerar i lösnings- eller omställningsbolag efter en tydlig investeringsprocess med regelbunden uppföljning. Max 10% av totalportföljen tillåts placeras i denna fondtyp.

11.2 Tillåtna ägandeformer

- Placering ska i första hand ske i värdepappersfonder. Fonderna ska ha Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och ha en placeringsinriktning som överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.

- Direkt ägande: Placering får ske i direkt ägande av tillgångslaget räntebärande värdepapper.
- Derivatinstrument: Med derivatinstrument avses exempelvis optioner, terminer och swapavtal. Derivatinstrument får endast användas inom ramen för en värdepappersfond.

11.3 Uppföljning och rapportering

Det övergripande syftet är att informera kommunstyrelsen om förvaltningens resultat och exponering i relation till fastställda limiter. Samtliga personer och parter delaktiga i arbetet med medelsförvaltningen ska omedelbart rapportera till kommunstyrelsen om händelser som inte kan betraktas som normala i placeringsverksamheten.

Respektive medelsförvaltare ska en gång per månad lämna en rapport till kommunens ekonomiavdelning.

12 Likviditetsförvaltning

12.1 Bakgrund

Kapitalet i likviditetsförvaltningen ska säkerställa kommunens och koncernens betalningsförmåga på kort sikt. Kapitalet utgörs av likvida medel på bankkonto samt eventuella kortfristiga placeringar i räntebärande värdepapper.

Placeringar i räntebärande värdepapper är ett komplement till kontoplaceringar och fungerar som en buffert för att hantera säsongsvariationer i kommunens likviditet. Placeringshorisonten är 0-2 år.

12.2 Mål

Det primära målet för likviditetsförvaltningen är att säkerställa kommunens och koncernens betalningsförmåga på kort sikt.

Likviditetsförvaltningen har därutöver ett avkastningsmål motsvarande värdeutvecklingen på statsskuldväxlar.

12.3 Strategi och riskhantering

Risken i likviditetsförvaltningen ska vara mycket låg givet den korta placeringshorisonten. Det säkerställs genom att:

- Placeringar endast får göras i räntebärande värdepapper.
- Placeringar ska ha en god kreditvärdighet.
- Genomsnittlig räntebindningstid (duration) i likviditetsförvaltningen får maximalt vara 1,5 år.

12.4 Tillåtna tillgångsslag

Kortfristig likviditet placeras på det för kommunen/koncernen mest fördelaktiga sättet med beaktande av kommunens likviditetsplan.

Hur likviditeten ska placeras avgörs av placeringshorisonten:

- Likvida medel som bedöms behövas inom två veckor placeras på kommunens koncernkonto.
 - Kortfristig likviditet får endast placeras på räntebärande konton (med rörlig ränta) i banker med en kreditrating om lägst A-/A3 av Standard & Poor's eller Moody's.
 - För att minska koncentrationsrisken får maximalt 100 Mkr placeras på konto i en enskild bank. Undantag från detta får göras vid tillfälliga toppar i likviditeten, dock maximalt 10 bankdagar.

- Kommunen får endast placera i svensk valuta eller efter Kommunstyrelsens beslut i utländsk valuta. Vid placering i utländsk valuta ska denna valutasäkras.
- Likvida medel som bedöms behövas inom 3 månader får placeras på kommunens koncernkonto. De får även placeras i räntebärande värdepapper.
- Likvida medel som har en längre placeringshorisont än 3 månader bör placeras i räntebärande värdepapper.

13 Överlikviditetsförvaltning

13.1 13.1 Bakgrund

Kapitalet i överlikviditetsförvaltningen ska säkerställa kommunens och koncernens betalningsförmåga på lång sikt och avser medel som inte bedöms behövas inom det närmaste året.

Den faktiska placeringshorisonten och risken i förvaltningen ska anpassas till kommunens långsiktiga likviditetsprognos.

13.2 Mål

Syftet med överskottslikviditetsförvaltningen är att skapa en meravkastning jämfört med likviditetsförvaltningen avseende det kapital som inte behövs på kort sikt. Mot bakgrund av placeringshorisonten och ett relativt begränsat risktagande är målet en avkastning motsvarande värdeutvecklingen på statsskuldväxlar + 2 procentenheter.

13.3 Strategi och riskhantering

Kommunen ska tillämpa en i huvudsak passiv strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid.

Strategin innebär att fördelningen mellan olika tillgångsslag inte aktivt förändras utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt. Allokeringsförändringar görs primärt för att återställa fördelningen mellan de olika tillgångsslagen till den strategiska tillgångsfördelningen (portföljens normalfördelning).

Den strategiska tillgångsfördelningen är vald så att risken i portföljen inte ska bli allt för hög. Mot bakgrund av normalfördelningen bedöms nedsidesrisken i portföljen vara ca 10 %.

13.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta.

13.5 Limiter för tillgångsslag

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen.

| Tillgångsslag | Min | Normal | Max |
|------------------------|------------|---------------|------------|
| Likvida medel | 0 % | 0 % | 15 % |
| Räntor | 50 % | 70 % | 90 % |
| Aktier | 10 % | 30 % | 35 % |
| Varav svenska aktier | 0 % | 30 % | 50 % |
| Varav utländska aktier | 50 % | 70 % | 100 % |

14 Pensionsmedelsförvaltning

14.1 Bakgrund

Kommunen har ett stort åtagande för nuvarande och tidigare anställda. Kostnad- och likviditetsbelastning för detta åtagande kommer att öka över tid och belasta kommuner under en mycket lång tid framöver. För att minska denna belastning kan kommunen avsätta medel för att möta detta.

Avsatta medel har en långsiktig karaktär och ska i förvaltningen beakta kommunens behov av medel för pensionsutbetalningar för redan ingångna och kommande pensionsåtaganden.

14.2 Mål

Det huvudsakliga målet med pensionsmedelsförvaltningen är att minska belastningen från kommunens pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader.

Målet med pensionsmedelsförvaltningen är att marknadsvärdet av tillgångarna i pensionsmedelsförvaltningen ska senast år 2040 täcka minst hela pensionsskulden bokförda värde (det vill säga minst 100% konsolidering).

- För att möta den ökande likviditetsbelastningen och kostnaderna för pensioner ska pensionsmedlen ökas med hjälp av avsättningar och avkastning.
- Efter att målet om 100% konsolidering nåtts kommer avkastningen från portföljen i kombination med en minskande pensionsskuld att skapa ett överskott av kapital relativt storleken på pensionsskulden. Detta överskott kan användas till uttag för att täcka likviditetsbehov hänförliga till pensionsåtagandet. I takt med att kapitalet ökar kommer även avkastningen från kapitalförvaltningen att öka. Detta minskar den resultatmässiga belastningen på kommunens ekonomi hänförlig till de ökande pensionskostnaderna

Mål om långsiktighet och trygghet i kapitalförvaltningen fås genom:

- Pensionsmedelsförvaltningen ska ge en långsiktig avkastning på 4 % per år i reala termer, dvs justerat för inflation.

14.3 Strategi och riskhantering

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar. I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i portföljen (primärt aktiefonder) styras dynamiskt.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras så att portföljen som mest kan tappa 20 % i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad).

Detta innebär att risken i portföljen i första hand styrs på övergripande nivå. För att kunna agera på detta sätt krävs breda intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktiefonder kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde från att falla mer än 20 %.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångsslagen att i normalläget ha en så hög andel aktiefonder som möjligt för att maximera förväntad avkastning.

14.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta.

14.5 Limiter för tillgångsslag

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen.

| Tillgångsslag | Min | Normal | Max |
|------------------------|------|--------|-------|
| Likvida medel | 0 % | 0 % | 15 % |
| Räntor | 20 % | 30 % | 100 % |
| Aktier | 0 % | 70 % | 80 % |
| Varav svenska aktier | 0 % | 30 % | 50 % |
| Varav utländska aktier | 50 % | 70 % | 100 % |

15 Donationsmedelsförvaltning

15.1 Bakgrund

Kommunen ansvarar för kapitalförvaltningen för ett antal donationsstiftelser. De stiftelser som kommunen förvaltar har ett evigt ändamål. Placeringarna ska anpassas så att det reala värdet på stiftelsernas egna kapital bibehålls över tiden. Med utdelningsbara medel avses räntor och utdelningar. Realisationsvinster är inte utdelningsbara medel.

15.2 Mål

Förvaltningen av anknutna stiftelsers kapital enligt denna riktlinje ska uppnå en avkastning som dels bevarar det reala kapitalet dels ger utrymme för en god nivå och stabilitet i utdelningsbara medel för stiftelsernas ändamål och viljeinriktning.

Mot bakgrund av den eviga placeringshorisonten och syftet med kapitalet är målet en real avkastning om 2,5 procentenheter sett över en rullande femårsperiod.

15.3 Strategi och riskhantering

Kommunen ska tillämpa en i huvudsak passiv strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid.

Strategin innebär att fördelningen mellan olika tillgångsslag inte aktivt förändras utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt. Allokeringsförändringar görs primärt för att återställa fördelningen mellan de olika tillgångsslagen till den strategiska tillgångsfördelningen (portföljens normalfördelning).

Den strategiska tillgångsfördelningen är vald så att risken i portföljen inte ska bli allt för hög. Mot bakgrund av normalfördelningen bedöms nedsidesrisken i portföljen vara ca 20 %.

15.4 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag.

- Räntebärande värdepapper.
- Svenska och utländska aktiefonder.
- Likvida medel i svensk valuta.

15.5 Limiter för tillgångsslag

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen.

| Tillgångsslag | Min | Normal | Max |
|------------------------|------------|---------------|------------|
| Likvida medel | 0 % | 0 % | 15 % |
| Räntor | 30 % | 50 % | 60 % |
| Aktier | 40 % | 50 % | 60 % |
| Varav svenska aktier | 20 % | 40 % | 60 % |
| Varav utländska aktier | 40 % | 60 % | 80 % |